

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
СКУПШТИНА АП ВОЈВОДИНЕ

01 Број: 43 – 2

29. 05. 2001. године

НОВИ САД

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

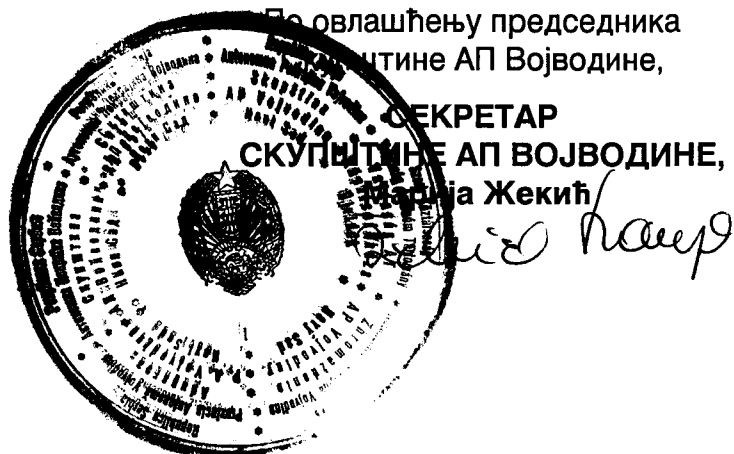
БЕОГРАД

Скупштина Аутономне Покрајине Војводине на седници одржаној 28. маја 2001. године утврдила је **АМАНДМАНЕ НА ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ЈЕДНОКРАТНОМ ПОРЕЗУ НА ЕКСТРА ДОХОДАК И ЕКСТРА ИМОВИНУ СТЕЧЕНЕ ИСКОРИШЋАВАЊЕМ ПОСЕБНИХ ПОГОДНОСТИ**, које вам у смислу члана 128. и 139. Пословника Народне скупштине Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 18/91. – пречишћени текст) достављамо на разматрање и одлучивање.

Поводом утврђених амандмана Скупштина Аутономне Покрајине Војводине одредила је за представнике **ЧАНАК НЕНАДА**, председника Скупштине АП Војводине и **ФИЛИПОВ др ПРЕДРАГА**, потпредседника Скупштине АП Војводине.

Прилог: амандмани.

29-05-2001
[Handwritten signature]

**АМАНДМАНИ НА
ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ЈЕДНОКРАТНОМ ПОРЕЗУ НА ЕКСТРА
ДОХОДАК И ЕКСТРА ИМОВИНУ СТЕЧЕНЕ ИСКОРИШЋАВАЊЕМ
ПОСЕБНИХ ПОГОДНОСТИ**

А М А Н Д М А Н I

У Предлогу Закона о једнократном порезу на екстра доходак и екстра имовину стечене искоришћавањем посебних погодности члан 1. мења се и гласи:

"Овим законом уводи се једнокрајни порез на екстра доходак и екстра имовину, стечене искоришћавањем посебних погодности (у даљем тексту: једнокрајни порез), као ванредни приход буџета Републике и буџета локалне самоуправе.

Приход остварен од највише једнокрајног пореза припада:

- у висини од 50% буџету Републике и
- у висини од 50% буџетима локалне самоуправе, а према седишту, односно пребивалишту пореског обвезника."

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

Овим амандманом предлаже се, да се средства остварена по основу једнократног пореза, наплаћена од правних и физичких лица са седиштем, односно са пребивалиштем на територији општине, града, односно града Београда, као ванредни приход деле у висини од 50% између Републике и општина, града, односно града Београда.

На овај начин остварена средства од екстра дохотка и екстра имовине припала би, у складу са начелом правичности и буџетима локалне самоуправе, чиме би се оснажио њихов материјални положај.

А М А Н Д М А Н П

У Предлогу Закона о једнократном порезу на екстра доходак и екстра имовину стечене искоришћавањем посебних погодности у члану 21. став 2. мења се и гласи:

"Изузетно код правних лица у друштвеној, односно мешовитој својини са претходним учешћем друштвеног капитала, која нису у могућности да порез плаће у новцу, најлакше се може извршити предајом Републици, општини, граду, односно граду Београду одговарајућег удела у капиталу таквих правних лица, у смислу члана 1. овог закона."

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

Овим амандманом предлаже се да поред Републике и општина, град, односно град Београду, могу припадајући порез - сходно члану 1. Закона, наплатити и учешћем у капиталу правних лица која нису у могућности да порез плате у новцу.

ПРЕГЛЕД ОДРЕДАБА ПРЕДЛОГА
ЗАКОНА О ЈЕДНОКРАТНОМ ПОРЕЗУ НА ЕКСТРА ДОХОДАК И
ЕКСТРА ИМОВИНУ, СТЕЧЕНЕ ИСКОРИШЋАВАЊЕМ ПОСЕБНИХ
ПОГОДНОСТИ КОЈИМА СЕ ПРЕДЛАЖУ ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ

Члан 1.

Овим законом уводи се једнократни порез на екстра доходак и екстра имовину, стечене искоришћавањем посебних погодности (у даљем тексту: једнократни порез), као ванредни приход буџета Републике и буџета локалне самоуправе.

Приход остварен од најлаше једнократног пореза припада:

- у висини од 50% буџету Републике и
- у висини од 50% буџетима локалне самоуправе, а према седишту, односно пребивалишту пореског обвезника.

Члан 21.

Једнократни порез плаћа се у новцу.

Изузетно код правних лица у друштвеној, односно мешовитој својини са претежним учешћем друштвеног капитала, која нису у могућности да порез плате у новцу, наплата се може извршити предајом Републици, општини, граду, односно граду Београду одговарајућег удела у капиталу таквих правних лица, у смислу члана 1. овог закона.

**ПРЕДЛОГ ЗАКОНА
О ЈЕДНОКРАТНОМ ПОРЕЗУ
НА ЕКСТРА ДОХОДАК И ЕКСТРА ИМОВИНУ,
СТЕЧЕНЕ ИСКОРИШЋАВАЊЕМ ПОСЕБНИХ ПОГОДНОСТИ**

Основне одредбе

Члан 1.

Овим законом се уводи једнократни порез на екстра доходак и екстра имовину, стечене искоришћавањем посебних погодности (у даљем тексту: *једнократни порез*), као ванредни приход буџета Републике.

Предмет опорезивања

Члан 2.

Једнократним порезом опорезују се екстра доходак и екстра имовина, стечени у периоду од 1.1.1989. године до дана ступања на снагу овог закона искоришћавањем посебних погодности, утврђених овим законом, на основу којих је једном физичком или правном лицу дата могућност остваривања дохотка, односно стицања имовине под условима који нису били доступни свим грађанима.

Дохотком се, у смислу овог закона, сматра збир свих прихода, по одбитку трошкова, на начин утврђен овим законом, остварен од стране физичког или правног лица.

Имовином се, у смислу овог закона, сматра укупност имовинских (апсолутних и релативних) права физичког или правног лица, изражена у новцу.

Екстра дохотком, односно екстра имовином се, у смислу овог закона, сматрају доходак, односно имовина, стечени у периоду из става 1. овог члана, искоришћавањем посебних погодности, утврђених овим законом.

**Трансакције из којих настаје
предмет опорезивања**

Члан 3.

Под искоришћавањем посебних погодности из члана 2. овог закона сматра се нарочито:

- 1) коришћење средстава примарне и сиве емисије новца у финансијским трансакцијама;

- 2) куповина девиза по званичном курсу Народне банке Југославије у ситуацији када је тржишни курс био виши;
- 3) изношење девиза по основу авансног плаћања увоза који касније није реализован, односно по основу фактурисаних, а неизвршених услуга;
- 4) увоз и дистрибуција акцизних производа без плаћања царина, других увозних дажбина, акциза, других пореза на потрошњу и пореза на промет;
- 5) увоз и извоз производа на режиму контингента или квоте, остварен коришћењем посебних погодности за добијање контингента, односно квоте;
- 6) коришћење средстава правног лица на која нису плаћене прописане јавне дажбине (коришћење средстава непредатог пазара, других средстава од наплаћених потраживања која нису приказана као приход и др.);
- 7) снабдевање робних резерви и куповина из робних резерви под привилегованим условима (без јавне лиценције, односно непосредном погодбом);
- 8) располагање буџетским средствима, средствима организација обавезног социјалног осигурања, средствима јавних фондова и средствима јавних предузећа и јавних установа супротно прописима, односно утврђеној намени;
- 9) коришћење средстава из тачке 8), депонованих по камати нижој од камате која би се у тренутку депоновања могла постићи на тржишту, за пласман по вишој каматној стопи;
- 10) ненаменско коришћење средстава додељених по основу дневница солидарности, средстава остварених од посебне таксе на пословне трансакције, доприноса солидарности на пословне трансакције за отклањање последица земљотреса у Колубарском округу и других јавних прихода са сличном наменом;
- 11) злоупотребе у приватизацији предузећа од стране директора и чланова органа управљања;
- 12) откуп стана већег од припадајућег у односу на критеријуме за доделу стана утврђене актом надлежног органа, од стране изабраног, постављеног или именованог функционера, функционера политичке странке, директора или члана органа управљања правног лица у државној, друштвеној или мешовитој својини са претежним учешћем друштвеног капитала;
- 13) коришћење кредита за куповину, односно за откуп стана већег од припадајућег у односу на критеријуме за доделу стана утврђене актом надлежног органа, од стране изабраног, постављеног или именованог функционера, функционера политичке странке, директора или члана органа управљања правног лица у државној, друштвеној или мешовитој својини са претежним учешћем друштвеног капитала;
- 14) изградња репрезентативног стамбеног, односно пословног објекта, чија је укупна површина већа од прописане и дозвољене;
- 15) коришћење кредита за набавку пословног простора, односно опреме, под условима повољнијим за дужника од тржишних;

- 16) пословање јавним средствима или средствима друштвених, мешовитих, односно државних предузећа, или њихово коришћење, од стране физичког или правног лица, по основу трансферисања тих средстава у иностранство на рачун тога лица;
- 17) коришћење средстава депонованих од стране грађана у пирамидалним банкама и штедионицама као позајмица;
- 18) привилеговане исплате замрзнуте старе девизне штедње и штедње у пирамидалним банкама у износу већем од 10.000 ДЕМ по штедном улогу;
- 19) коришћење средстава по основу Зајма за привредни развој Србије.

Сивом емисијом у смислу става 1. тачка 1) овог закона сматра се емитовање новца без покрића ван Народне банке Југославије (од стране народних банака република и аутономних покрајина, Службе друштвеног књиговодства, односно Службе за платни промет, Трезора Федерације и др.).

Репрезентативним стамбеним, односно пословним објектом сматра се објект који је тржишна вредност већа од 500.000 ДЕМ.

Постојање посебних погодности, односно њихово искоришћавање утврђује се према чињеничном стању у моменту догађаја који се квалификује као посебна погодност.

Податке о дневном тржишном курсу девиза објављује Народна банка Југославије.

Порески обвезник

Члан 4.

Обвезник једнократног пореза је физичко или правно лице које је у периоду и на начин из члана 2. овог закона остварило екстра доходак или стекло екстра имовину.

Други порески дужници

Члан 5.

Једнократни порез, као солидарни јемац, дугује физичко или правно лице на које је порески обвезник бестеретним правним послом пренео ствари или права из своје имовине, стечене, односно увећане на начин из члана 2. овог закона, у периоду од 1.1.1989. године до дана утврђивања пореске обавезе.

Уколико је до преноса из става 1. овог члана дошло теретним правним послом, којим је битно нарушена једнакост узајамних давања, посао ће се сматрати бестеретним.

Једнократни порез, као солидарни јемац, дугује и директор, односно члан управног одбора правног лица из члана 4. овог закона у државној, друштвеној или мешовитој својини са претежним учешћем друштвеног капитала.

Једнократни порез, као солидарни јемац, дугује и физичко или правно лице у чију су корист обављане опорезиве трансакције из члана 3. овог закона, а које у односу на пореског обвезника има статус повезаног лица.

Повезаним лицем се, у смислу овог закона, сматра лице које је као такво одређено у закону којим се уређује порез на доходак грађана, односно порез на добит предузећа.

Члан породице, односно домаћинства као порески дужник

Члан 6.

Обвезник једнократног пореза је и члан породице коме је лице које је, искористивши посебне погодности из члана 2. овог закона, омогућило да стекне приходе, односно имовину под условима који нису били доступни свим грађанима.

Једнократни порез, као солидарни јемац, дугује физичко лице које је члан домаћинства пореског обвезника.

Члановима породице пореског обвезника, у смислу овог закона, сматрају се:

- 1) деца, односно усвојеници и чланови њихових породица;
- 2) родитељи, односно усвојиоци;
- 3) браћа и сестре и чланови њихових породица;
- 4) брачни друг;
- 5) разведени супружник;
- 6) сродници по тазбини до другог степена сродства, укључујући и сроднике по тазбини преко разведеног супружника.

Домаћинством се, у смислу овог закона, сматра заједница живота, привређивања и трошења остварених прихода.

Одговорност оснивача правног лица

Члан 7.

За правно лице које је остварило екстра доходак, односно стекло екстра имовину, користећи посебне погодности из члана 3. овог закона, а престало је да постоји услед стечаја или ликвидације, порески дужник за једнократни порез је физичко или правно лице – оснивач правног лица које је престало да постоји.

Ако је против правног лица покренут стечајни, односно ликвидациони поступак, а једнократни порез се не може у целости наплатити из стечајне, односно ликвидационе масе, порески дужник је физичко или правно лице – оснивач правног лица које престаје да постоји.

Када је порески обвезник правно лице, његов оснивач је супсидијерни јемац.

Пореска основница

Члан 8.

Основицу једнократног пореза чини:

- 1) разлика између реалне вредности кредита добијеног из примарне, односно сиве емисије и реалне вредности враћеног кредита;
- 2) за девизе купљене код Народне банке Југославије, односно пословне банке – разлика између динарске противвредности девиза обрачунате по тржишном курсу и динарске противвредности тих девиза обрачунате по званичном курсу на дан куповине;
- 3) вредност нереализованог увоза по основу извршеног авансног плаћања, односно вредност фактурисаних, а неизвршених услуга;
- 4) вредност неплаћених јавних дажбина укапиталисана по каматној стопи једнакој есконтној стопи Народне банке Југославије, увећаној за 30% применом конформне методе;
- 5) вредност увоза, односно извоза према царинским прописима;
- 6) вредност наплаћеног, а непредатог пазара и других наплаћених, а неопорезованих средстава од купаца, по умањењу трошкова насталих за остварење прихода;
- 7) разлика између цене по којој су робне резерве набавиле робу од обвезника и тржишне цене те робе, односно разлика између тржишне цене по којој би се роба из робних резерви могла продати и цене по којој је продата обвезнику;
- 8) нето приход исказан у новцу, покретним стварима или непокретностима, који је остварен располагањем буџетским средствима, средствима организација обавезног социјалног осигурања, средствима јавних фондова и средствима јавних предузећа и јавних установа супротно прописима, односно утврђеној намени; –
- 9) разлика између камате по којој су средства из тачке 8) пласирана и камате по којој су депонована;
- 10) износ средстава увећан применом стопе затезне камате;
- 11) номинална вредност приватизацијом стечених акција (удела), односно – у случају отуђења – тржишна вредност таквих акција (удела);
- 12) тржишна вредност површине стана изнад припадајуће површине из члана 3. став 1. тачка 12) овог закона;
- 13) тржишна вредност површине стана изнад припадајуће површине из члана 3. став 1. тачка 13) овог закона;
- 14) тржишна вредност вишка израђене површине репрезентативног стамбеног, односно пословног објекта изнад прописане, односно дозвољене површине;

- 15) износ кредита увећан применом стопе затезне камате и умањен за износ враћене главнице и плаћене камате;
- 16) девизни износ трансферисаних средстава, увећан за затезну камату једнаку LIBOR + 2% применом конформне методе;
- 17) девизни износ средстава узетих на коришћење, увећан за затезну камату једнаку LIBOR + 2% применом конформне методе;
- 18) вредност средстава која су била предмет привилеговане исплате;
- 19) разлика између реалне вредности на зајам добијених средстава и реалне вредности враћених средстава;

Пореска основица исказује се у ДЕМ, а министар финансија и економије прописује ближе услове и начин исказивања девизних износа у динарску противвредност и обратно.

Реалном вредношћу кредита, односно на зајам добијених средстава из става 1. овог члана сматра се вредност исказана у ДЕМ према тржишном курсу на дан када је кредит, односно зајам добијен, а реалном вредношћу враћеног кредита, односно зајма вредност исказана у ДЕМ према тржишном курсу на дан када је кредит, односно зајам враћен.

Тржишну вредност, односно вредност увоза из става 1. овог члана утврђује надлежни порески орган.

Споразумно утврђивање пореске основице

Члан 9.

У ситуацијама када је један порески дужник остварио доходак, односно стекао имовину под више различитих услова из члана 3. овог закона, као и у другим ситуацијама на које указују захтеви економичности поступка, Директор Републичке управе јавних прихода може, полазећи од критеријума за утврђивање пореске основице из члана 8. овог закона, а уз сагласност Владе, дату на основу предлога Комисије Владе Републике Србије, образоване Одлуком 05-бр. 119-539/2001, од 13.2.2001. године, закључити са пореским дужником споразум о висини утврђене пореске основице.

Пореске стопе

Члан 10.

Стопе једнократног пореза су прогресивне и износе:

На пореску основицу	Плаћа се на име пореза
до 100.000 ДЕМ	30%
од 100.000 ДЕМ до 200.000 ДЕМ	30.000 ДЕМ + 33% на износ преко 100.000 ДЕМ
од 200.000 ДЕМ до 400.000 ДЕМ	63.000 ДЕМ + 36% на износ преко 200.000 ДЕМ
од 400.000 ДЕМ до 600.000 ДЕМ	135.000 ДЕМ + 39% на износ преко 400.000 ДЕМ
од 600.000 ДЕМ до 800.000 ДЕМ	213.000 ДЕМ + 42% на износ преко 600.000 ДЕМ
од 800.000 ДЕМ до 1.000.000 ДЕМ	297.000 ДЕМ + 45% на износ преко 800.000 ДЕМ
од 1.000.000 ДЕМ до 1.200.000 ДЕМ	387.000 ДЕМ + 48% на износ преко 1.000.000 ДЕМ
од 1.200.000 ДЕМ до 1.400.000 ДЕМ	483.000 ДЕМ + 51% на износ преко 1.200.000 ДЕМ
од 1.400.000 ДЕМ до 1.600.000 ДЕМ	585.000 ДЕМ + 54% на износ преко 1.400.000 ДЕМ
од 1.600.000 ДЕМ до 1.800.000 ДЕМ	693.000 ДЕМ + 57% на износ преко 1.600.000 ДЕМ
од 1.800.000 ДЕМ до 2.000.000 ДЕМ	807.000 ДЕМ + 60% на износ преко 1.800.000 ДЕМ
од 2.000.000 ДЕМ до 3.000.000 ДЕМ	927.000 ДЕМ + 63% на износ преко 2.000.000 ДЕМ
од 3.000.000 ДЕМ до 4.000.000 ДЕМ	1.557.000 ДЕМ + 66% на износ преко 3.000.000 ДЕМ
од 4.000.000 ДЕМ до 5.000.000 ДЕМ	2.217.000 ДЕМ + 69% на износ преко 4.000.000 ДЕМ
од 5.000.000 ДЕМ до 6.000.000 ДЕМ	2.907.000 ДЕМ + 72% на износ преко 5.000.000 ДЕМ
од 6.000.000 ДЕМ до 7.000.000 ДЕМ	3.627.000 ДЕМ + 75% на износ преко 6.000.000 ДЕМ
од 7.000.000 ДЕМ до 8.000.000 ДЕМ	4.377.000 ДЕМ + 78% на износ преко 7.000.000 ДЕМ
од 8.000.000 ДЕМ до 9.000.000 ДЕМ	5.157.000 ДЕМ + 81% на износ преко 8.000.000 ДЕМ
од 9.000.000 ДЕМ до 10.000.000 ДЕМ	5.967.000 ДЕМ + 85% на износ преко 9.000.000 ДЕМ
преко 10.000.000 ДЕМ	6.817.000 ДЕМ + 90% на износ преко 10.000.000 ДЕМ

Изузетно од одредаба става 1. овог члана, на основице из члана 8. став 1. тач. 12) и 13) примењује се стопа од 90%.

Подношење пореске пријаве

Члан 11.

Порески обвезник, односно оснивач правног лица из члана 7. ст. 1. и 2. овог закона дужан је да у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона поднесе пореску пријаву надлежном пореском органу.

Пореска пријава садржи нарочито:

- 1) личне податке о обвезнику, односно оснивачу;
- 2) податке о предмету и вредности предмета опорезивања;

3) податке о другим околностима од значаја за утврђивање постојања пореске обавезе и висине основице.

Садржину пореске пријаве ближе уређује министар финансија и економије.

Лице које је у периоду из члана 2. овог закона остварило приходе, односно стекло имовину на начин из члана 3. овог закона, а сматра да постоје околности које искључују настанак обавезе по основу једнократног пореза, дужно је да поднесе пореску пријаву и да приложи доказе о околностима које искључују настанак пореске обавезе.

Други начини отпочивања поступка утврђивања пореза

Члан 12.

Поступак утврђивања и наплате једнократног пореза почиње и достављањем извештаја Комисије Владе Републике Србије за испитивање злоупотреба у области привреде и финансијског пословања надлежном пореском органу.

Органи унутрашњих послова, Царина и други државни органи, који у оквиру своје надлежности, дођу до сазнања о чињеницама које указују на постојање предмета опорезивања из члана 2. овог закона, дужни су да у року од осам дана од дана сазнања доставе извештај о овим чињеницама надлежном пореском органу.

Поступак утврђивања и наплате једнократног пореза покреће по службеној дужности надлежни порески орган, ако се у поступку контроле утврди постојање предмета опорезивања из члана 2. овог закона.

Надлежни порески орган доноси решење о покретању поступка утврђивања и наплате пореза из ст. 1. и 2. овог члана у року од осам дана од добијања извештаја, односно у року од осам дана од дана када је порески орган у поступку контроле установио испуњеност услова из става 3. овог члана, при чему налаже правном, односно физичком лицу да у року од 15 дана од дана достављања решења поднесе пореску пријаву.

Пореска олакшица

Члан 13.

Порески обвезник, односно други порески дужник из члана 11. став 1. овог закона има право на умањење утврђене пореске обавезе у висини од 35%, ако је у пореској пријави навело све потребне веродостојне податке.

Право на пореску олакшицу из става 1. овог члана нема порески дужник који је остварио екстра доходак, односно екстра имовину трансакцијама из члана 3. став 1. тач. 12) и 13) овог закона.

Доказивање непостојања пореске обавезе

Члан 14.

Ако надлежни порески орган утврди постојање предмета опорезивања, порески обвезник, односно други порески дужник може доказивати да је доходак остварио, односно имовину стекао под условима и на начин који искључују настанак пореске обавезе из члана 1. овог закона.

Поступак доказивања из става 1. овог члана укључује и документовање извора прихода, остварених у периоду из члана 2. овог закона, као и чињенице да су на њих уредно плаћени порези, доприноси, други јавни приходи и остале прописане дажбине.

Оцена доказа

Члан 15.

У поступку утврђивања постојања предмета опорезивања из члана 2. овог закона надлежни порески орган цени све релевантне чињенице и доказе.

Постојање предмета опорезивања утврђује се независно од исказаних појединих позиција рачуноводствених исказа пореског обвезника, односно другог пореског дужника, уколико друге чињенице, односно докази указују на нереалност рачуноводственог исказа.

Надлежни порески орган може, уколико порески обвезник, односно други порески дужник не располаже одговарајућом документацијом, ангажовати организацију специјализовану за већтачење у одређеној области.

Тајност података

Члан 16.

Подаци до којих се дође у поступку утврђивања једнократног пореза, а нису везани за предмет опорезивања из члана 2. овог закона, представљају службену тајну и не могу се саопштавати неовлашћеним лицима.

Надлежност пореског органа

Члан 17.

Надлежним пореским органом у смислу овог закона сматра се подручна јединица Републичке управе јавних прихода.

Жалба

Члан 18.

Против решења о утврђивању једнократног пореза може се уложити жалба Републичкој управи јавних прихода, у року од осам дана од дана достављања првостепеног решења.

Жалба из става 1. овог члана не одлаже извршење.

Изузетно, против решења донетог на основу споразума из члана 9. овог закона жалба није допуштена.

Управни спор

Члан 19.

Против одлуке другостепеног органа из члана 18. став 1. овог закона, којом се жалба одбија, допуштен је управни спор пред Врховним судом Србије.

У случају из члана 18. став 3. овог закона управни спор није допуштен.

Доспелост пореског дуга

Члан 20.

Порески обвезник, односно други порески дужник дужан је да плати једнократни порез у року од 15 дана од дана достављања првостепеног решења.

Лице из става 1. овог члана има право да у року од осам дана од дана достављања првостепеног решења тражи да му се одобри плаћање утврђеног пореза на рате, с тим што број одобрених рата не може бити већи од три, а последња мора бити уплаћена најкасније у року од шест месеци од дана доспелости пореза.

Решење о плаћању пореза на рате доноси надлежни првостепени порески орган у року од осам дана од дана подношења захтева.

Пре доношења решења из става 3. овог члана, надлежни порески орган може да затражи хипотеку, ручну залогу, јемство или друго обезбеђење плаћања.

Редовна исплата

Члан 21.

Једнократни порез плаћа се у новцу.

Изузетно, код правних лица у друштвеној, односно мешовитој својини са претежним учешћем друштвеног капитала, која нису у могућности да порез плате у новцу, исплата се може извршити предајом Републици одговарајућег удела у капиталу таквих правних лица.

Камата

Члан 22.

За доспели, а неплаћени једнократни порез порески дужник плаћа камату по стопи прописаној законом којим се уређује затезна камата.

У случају из члана 20. став 3. овог закона, порески дужник плаћа 50% камате из става 1. овог члана.

Принудна наплата

Члан 23.

Принудна наплата једнократног пореза спроводи се на основу сходне примене одредаба закона којим се уређује порез на доходак грађана, односно порез на добит предузећа, уколико овим законом није другачије уређено.

Првенство у наплати

Члан 24.

Једнократни порез принудно се наплаћује пре свих других потраживања која постоје према пореском дужнику, без обзира на основ и време њиховог настанка, укључујући и потраживања која имају првенство наплате према одредбама других закона.

Принудна наплата из става 1. овог члана одвија се по следећем редоследу:

- 1) трошкови принудне наплате;
- 2) новчана казна за прекршај из овог закона;
- 3) главни порески дуг.

Застарелост

Члан 25.

Одредбе о застарелости из Закона о облигационим односима и пореских закона не примењују се у поступку утврђивања и наплате једнократног пореза.

Казнене одредбе

Члан 26.

Новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара казниће се за прекршај правно лице ако не поднесе пореску пријаву (чл. 11. и 12).

Новчаном казном од 25.000 до 100.000 динара казниће се за прекршај физичко лице ако не поднесе пореску пријаву (чл. 11. и 12).

Новчаном казном од двоструког до десетоструког износа дугованог пореза казниће се за прекршај порески обвезник или други порески дужник који прекршајном радњом из ст. 1. и 2. овог члана, или уношењем у пореску пријаву нетачних података, избегне плаћање пореза.

За радње из ст. 1. и 3. овог члана одговорно лице у правном лицу казниће се за прекршај новчаном казном од 25.000 до 100.000 динара.

Прелазне и завршне одредбе

Члан 27.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ

Основ за доношење Закона о једнократном порезу на екстра доходак и екстра имовину, стечене искоришћавањем посебних погодности налази се у члану 52. Устава Републике Србије, који прокламује да је »свако ... дужан да плаћа порезе и друге дажбине утврђене законом«, у члану 69. став 3. Устава Републике Србије, који прокламује да се »обавеза плаћања пореза и других дажбина утврђује ... према економској свези обвезника« и у члану 72. став 1. тачка 4. Устава Републике Србије, који прокламује да Република уређује финансијски систем.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Владавина Слободана Милошевића оставила је најтеже последице на развој српског друштва у последњој деценији XX века. Дошло је до праве девастације националне економије: преполовљавања друштвеног производа, њеног хиперинфлационог разарања (инфлација 1993/94. године била је друга по величини у целокупној привредној историји), готово непојмљиве експанзије сиве економије, осиромашења најширих слојева становништва, криминализације државе без преседана. С друге стране, у том периоду узак круг припадника владајуће номенклатуре остваривао је енормне приходе и стекао огромну имовину, и то како вршењем одређених кривичних дела, тако и искоришћавањем посебних погодности, које су им, имајући у виду положај на којем су се налазили, стајале на располагању, док осталима – огромној већини грађана – нису.

Када је реч о имовини стеченој извршењем кривичног дела, члан 84. Кривичног закона СР Југославије прописује да »нико не може задржати имовинску корист прибављену кривичним делом«. Таква корист одузима се судском одлуком којом је утврђено извршење кривичног дела и она није предмет регулисања овог закона.

Када је, међутим, реч о приходима, односно о имовини стеченим искоришћавањем посебних погодности, а да при том није утврђено постојање кривичног дела, с пуним правом се поставља захтев да лица која су, док је економија пропала, а грађани сиромашили, на такав начин остваривала изузетне приходе и стицала велико богатство (на које, по правилу, нису плаћане одговарајуће редовне дажбине), буду доведена у ситуацију да – сразмерно таквој својој економској снази – дају допринос привредном опоравку земље.

Конанчан суд о ефектима Милошевићеве власти тек ће дати правосудни органи и историја, али грађани Србије с пуним правом захтевају да се што пре исправи изузетно неправично стање у расподели дохотка и имовине, и то кроз увођење једнократног пореза на екстра доходак и екстра имовину, стечене искоришћавањем посебних погодности. Поменути порез имао би карактер

ванредног реалног пореза на имовину: ванредног – јер би се у структури прихода буџета Републике појавио само у 2001. години, а приходи би, евентуално, притицали и у 2002. години (тј. до окончања поступка наплате); реалног – јер би се, с обзиром на општрину пореске прогресије (од 30% до 90%), по правилу плаћао из саме супстанце имовине, а не из текућих прихода, као што је то случај код номиналних (редовних) пореза на имовину.

Ratio legis једнократног пореза на екстра доходак и екстра имовину лежи, дакле, у захватању посебне економске снаге, стечене искоришћавањем посебних погодности од стране припадника раније номенклатуре, а не у генералном нивелисању богатства. Штавише, треба подвући да је Влада чврсто опредељена за тржишну привреду, базирану на приватној својини, из чега произлази њено веровање да се легитимно стечена својина мора штитити, а да редовно опорезивање треба да буде стимулативно у погледу спремности да се зарађује и штеди. Зато се под обухват овог ванредног пореза на екстра доходак и екстра имовину стављају само лица која су, искоришћавањем посебних, само њима доступних, погодности остварили доходак, односно стекли имовину, а никако не они грађани или правна лица који су стекли имовину легитимним учешћем у тржишној утакмици или коришћењем свима доступних законских могућности (нпр. да врло повољно откупе станарско право на припадајућем стану).

III. САДРЖИНА ЗАКОНА

Основне одредбе (члан 1)

У основним одредбама прописује се увођење једнократног пореза на екстра доходак и екстра имовину, стечене искоришћавањем посебних погодности, као ванредног прихода буџета Републике.

Предмет опорезивања (члан 2)

За предмет опорезивања узети су екстра доходак и екстра имовина, стечени у периоду од 1.1.1989. године до дана ступања на снагу овог закона искоришћавањем посебних погодности, које се утврђују у члану 3. овог закона, а на основу којих је једном физичком или правном лицу дата могућност остваривања дохотка, односно стицања имовине под условима који нису били доступни свим грађанима.

Пошто је свака имовина, па и екстра имовина дефинисана овим законом, скуп имовинских права неког лица, изражен у новцу, тј. резултат акумулације доходака из претходних периода, било који порез на имовину »у статистици«, па и овај ванредни, једнократни порез, за свој објекат има од раније стечена имовинска (апсолутна и релативна) права. Отуда се, када је у питању пореско захватање имовинске компоненте, уопште не отвара проблем ретрокативности: у самој је природи пореза на имовину да погађа оно што је раније стечено. Имовином се сматра укупност имовинских (апсолутних и релативних) права физичког или правног лица, изражена у новцу, установљена на начин утврђен овим законом.

Њено се постојање пени према моменту догађаја који се квалификује као посебна погодност коју је физичко или правно лице искористило.

Када је, међутим, у питању опорезивање екстра дохотка дефинисаног овим законом (тј. збира свих прихода, по одбитку трошкова, утврђених овим законом), постоји општи интерес да одредбе о опорезивању екстра дохотка стеченог у периоду између 1.1.1989. године и дана ступања на снагу овог закона искоришћавањем посебних погодности имају повратно дејство. Дохотком се сматра збир свих прихода, по одбитку трошкова, на начин утврђен овим законом, остварен од стране физичког или правног лица, и то у моменту догађаја који се квалификује као посебна погодност коју је физичко или правно лице искористило.

Трансакције из којих настаје предмет опорезивања (члан 3)

У овом члану наведене су, у листи која није затворсна, најчешћи случајеви трансакција из којих настаје предмет опорезивања - екстра доходак, односно екстра имовина, стечене искоришћавањем посебних погодности. На тој листи се налазе:

- 1) коришћење средстава примарне и сиве емисије новца у финансијским трансакцијама;
- 2) куповина девиза по званичном курсу Народне банке Југославије у ситуацији када је тржишни курс био виши;
- 3) изношење девиза по основу авансног плаћања увоза који касније није реализован, односно по основу фактурисаних, а неизвршених услуга;
- 4) увоз и дистрибуција акцизних производа без плаћања царина, других увозних дажбина, акциза, других пореза на потрошњу и пореза на промет;
- 5) увоз и извоз производа на режиму контингента или квоте, остварен коришћењем посебних погодности за добијање контингента, односно квоте;
- 6) коришћење средстава правног лица на која нису плаћене прописане јавне дажбине (коришћење средстава непредатог пазара, других средстава од наплаћених потраживања која нису приказана као приход и др.);
- 7) снабдевање робних резерви и куповина из робних резерви под привилегованим условима (без јавне лиценције, односно непосредном погодбом);
- 8) располагање буџетским средствима, средствима организација обавезног социјалног осигурања, средствима јавних фондова и средствима јавних предузећа и јавних установа супротно прописима, односно утврђеној намени;
- 9) коришћење средстава из тачке 8), депонованих по камати нижој од камате која би се у тренутку депоновања могла постићи на тржишту, за пласман по вишој каматној стопи;
- 10) ненаменско коришћење средстава додељених по основу принципа солидарности, средстава остварених од посебне таксе на пословне трансакције, доприноса солидарности на пословне трансакције за отклањање последица земљотреса у Колубарском округу и других јавних прихода са сличном наменом;

- 11) злоупотребе у приватизацији предузећа од стране директора, чланова органа управљања и са њима повезаних лица;
- 12) откуп стана већег од припадајућег у односу на критеријуме за доделу стана утврђене актом надлежног органа, од стране изабраног, постављеног или именованог функционера, функционера политичке странке, директора или члана органа управљања правног лица у државној, друштвеној или мешовитој својини са претежним учешћем друштвеног капитала;
- 13) коришћење кредита за куповину, односно за откуп стана већег од припадајућег у односу на критеријуме за доделу стана утврђене актом надлежног органа, од стране изабраног, постављеног или именованог функционера, функционера политичке странке, директора или члана органа управљања правног лица у државној, друштвеној или мешовитој својини са претежним учешћем друштвеног капитала;
- 14) изградња репрезентативног стамбеног, односно пословног објекта, чија је укупна површина већа од прописане и дозвољене;
- 15) коришћење кредита за набавку пословног простора, односно опреме, под условима повољнијим за дужника од тржишних;
- 16) пословање јавним средствима или средствима друштвених, мешовитих, односно државних предузећа, или њихово коришћење, од стране физичког или правног лица, по основу трансферисања тих средстава у иностранство на рачун тога лица или са њиме повезаног лица;
- 17) коришћење средстава депонованих од стране грађана у пирамидалним банкама и штедионицама као позајмица;
- 18) привилеговане исплате замрзнуте старе девизне штедње и штедње у пирамидалним банкама у износу већем од 10.000 ДЕМ по штедном улогу;
- 19) коришћење средстава по основу Зајма за привредни развој Србије.

Порески обвезник и други порески дужници (чл. 4-7)

Пореским обвезником сматра се физичко или правно лице које је у периоду између 1.1.1989. године и дана ступања на снагу овог закона искористишавањем посебних погодности стекло екстра доходак, односно екстра имовину.

Пореским обвезником сматра се и члан породице коме је лице које је, искористивши посебне погодности из члана 2. овог закона, омогућило да стекне приходе, односно имовину под условима који нису били доступни свим грађанима.

Да би се обезбедила примена једнократног пореза на екстра доходак и екстра имовину у ситуацијама када је порески обвезник предузимао радње које воде избегавању ове обавезе, предвиђене су следеће солуције:

1) Физичко или правно лице на које је обвезник безтеретним правним послом пренео ствари или права из своје имовине стечене на начин из члана 2. овог закона сматра се солидарним јемцем, а исто се решење примењује и ако је до преноса дошло теретним правним послом којим је битно нарушена једнакост узајамних давања. Ако је до преноса дошло теретним правним послом којим није нарушена једнакост узајамних давања, порез се може наплатити из имовине

пореског обвезника, па нема потребе за додатним обезбеђењем пореске обавезе у виду јемства.

2) Солидарним јемцем редовно се сматра члан обвезниковог домаћинства.

3) Солидарни јемац је и директор, односно члан управног одбора правног лица које је у периоду између 1.1.1989. године и дана ступања на снагу овог закона искоришћавањем посебних погодности стекло екстра доходак, односно екстра имовину, а налази се у државној, друштвеној или мешовитој својини.

4) Солидарни јемац је и физичко или правно лице у чију су корист обављане опорезиве трансакције из члана 3. овог закона, а које у односу на пореског обвезника има статус повезаног лица.

5) За правно лице које је остварило екстра доходак, односно стекло екстра имовину, користећи посебне погодности из члана 2. овог закона, а престало је да постоји услед стечаја или ликвидације, порески дужник за једнократни порез је физичко или правно лице – оснивач правног лица које је престало да постоји.

6) Ако је против правног лица покренут стечајни, односно ликвидациони поступак, а једнократни порез се не може у целости наплатити из стечајне, односно ликвидационе масе, порески дужник је физичко или правно лице – оснивач правног лица које престаје да постоји.

7) Када је порески обвезник правно лице, његов оснивач је увек супсидијерни јемац.

Пореска основица (чл. 8. и 9)

Основицу једнократног пореза чини:

- 1) разлика између реалне вредности кредита добијеног из примарне, односно сиве емисије и реалне вредности враћеног кредита;
- 2) за девизе купљене код Народне банке Југославије, односно пословне банке – разлика између динарске противвредности девиза обрачунате по тржишном курсу и динарске противвредности тих девиза обрачунате по званичном курсу на дан куповине;
- 3) вредност нереализованог увоза по основу извршеног авансног плаћања, односно вредност фактурисаних, а неизвршених услуга;
- 4) вредност неплаћених јавних дажбина укапиталисана по каматној стопи једнакој дисконтној стопи Народне банке Југославије, увећаној за 30% применом конформне методе;
- 5) вредност увоза, односно извоза према царинским прописима;
- 6) вредност наплаћеног, а непредатог пазара и других наплаћених, а неопорезованих средстава од купаца, по умањењу трошкова насталих за остварење прихода;
- 7) разлика између цене по којој су робне резерве набавиле робу од обвезника и тржишне цене те робе, односно разлика између тржишне цене по којој би се роба из робних резерви могла продати и цене по којој је продата обвезнику;
- 8) нето приход исказан у новцу, покретним стварима или непокретностима, који је остварен располагањем буџетским средствима, средствима организација обавезног социјалног осигурања, средствима јавних

фондова и средствима јавних предузета и јавних установа супротно прописима, односно утврђеној намени;

- 9) разлика између камате по којој су средства из тачке 8) пласирана и камате по којој су депонована;
- 10) износ средстава увећан применом стопе затезне камате;
- 11) номинална вредност приватизацијом стечених акција (удела), односно – у случају отуђења – тржишна вредност таквих акција (удела);
- 12) тржишна вредност површине стана изнад припадајуће површине из члана 3. став 1. тачка 12) овог закона;
- 13) тржишна вредност површине стана изнад припадајуће површине из члана 3. став 1. тачка 13) овог закона;
- 14) тржишна вредност вишка површине репрезентативног стамбеног, односно пословног објекта изнад прописане, односно дозвољене површине;
- 15) износ кредита увећан применом стопе затезне камате и умањен за износ враћене главнице и плаћене камате;
- 16) девизни износ трансферисаних средстава, увећан за затезну камату једнаку LIBOR + 2% применом конформне методе;
- 17) девизни износ средстава узетих на коришћење, увећан за затезну камату једнаку LIBOR + 2% применом конформне методе;
- 18) вредност средстава која су била предмет привилеговане исплате;
- 19) разлика између реалне вредности на зајам добијених средстава и реалне вредности враћених средстава.

Пореска основица исказује се у ДЕМ, а министар финансија и економије прописује ближе услове и начин исказивања девизних износа у динарску противвредност и обратно.

Тржишну вредност, односно вредност увоза утврђује надлежни порески орган.

У ситуацијама када је један порески дужник остварио доходак, односно стекао имовину под више различитих услова из члана 3. овог закона, као и у другим ситуацијама на које указују захтеви економичности поступка, Директор Републичке управе јавних прихода може, полазећи од критеријума за утврђивање пореске основице из члана 8. овог закона, а уз сагласност Владе, дату на основу предлога Комисије Владе, образоване Одлуком 05-бр. 119-539/2001, од 13.2.2001. године, закључити са пореским дужником споразум о висини утврђене пореске основице.

Пореске стопе (члан 10)

Стопе једнократног пореза су прогресивне у распону између 30% и 90%, а примењују се на пореску основицу која укључује све предмете опорезивања једног пореског дужника. Ако је један порески обвезник, односно порески дужник правним послом из члана 5. овог закона пренео ствари и права из своје имовине на већи број других лица, за пореску основицу се узима збирни, а не појединачни износ ствари, односно права.

Код откупа стана већег од припадајућег, односно код коришћења кредита за откуп или куповину стана већег од припадајућег (према прописаним мерилима), у односу на тржишну вредност површине стана изнад припадајуће површине увек се примењује стопа од 90%.

Поступак утврђивања пореза (чл. 11-19)

Поступак утврђивања једнократног пореза почиње:

- 1) подношењем пореске пријаве од стране пореског обвезника, односно другог пореског дужника у року од 30 дана од дана ступања на снагу закона;
- 2) достављањем извештаја Комисије Владе Републике Србије за испитивање злоупотреба у области привреде и финансија, као и достављањем одговарајућих извештаја органа унутрашњих послова, царине и других државних органа, надлежном пореском органу;
- 3) када се у поступку контроле коју спроводи порески орган утврди постојање предмета опорезивања.

Надлежни порески орган доноси решење о покретању поступка утврђивања једнократног пореза у року од осам дана од дана добијања извештаја, односно од дана када је у поступку контроле установљено постојање предмета опорезивања, при чему налаже правном, односно физичком лицу да у року од 15 дана од дана достављања тога решења поднесе пореску пријаву.

Ако је порески обвезник, односно други порески дужник из члана 11. овог закона уредно поднео веродостојну пореску пријаву, има право на умањење утврђене пореске обавезе у висини од 35%, осим за трансакције из члана 3. став. 1. тач. 12) и 13) овог закона (откуп стана чија је површина већа од припадајуће, односно коришћење кредита за откуп или куповину стана већег од припадајућег).

Порески обвезник, односно други порески дужник има право да доказује да је доходак остварио, односно имовину стекао под условима и на начин који искључују настанак пореске обавезе из члана 1. овог закона, при чему поступак подразумева и документовање извора прихода у законом прописаном периоду, као и чињенице да су на њих плаћени порези, други јавни приходи и остале прописане дажбине. Надлежни порески орган је овлашћен да цени све релевантне чињенице и доказе, независно од исказаних појединих позиција рачуноводствених исказа (уколико друге чињенице указују на нереалност таквих исказа). Подаци до којих се дође у поступку утврђивања једнократног пореза, а нису везани за предмет опорезивања из члана 2. овог закона, представљају службену тајну.

Надлежним пореским органом сматра се подручна јединица Републичке управе јавних прихода.

Против решења о утврђивању једнократног пореза може се уложити жалба Републичкој управи јавних прихода, у року од осам дана од дана достављања првостепеног решења. Та жалба не одлаже извршење. Изузетно, против решења донетог на основу споразума о висини утврђене пореске основице из члана 9. овог закона жалба није допуштена.

Против одлуке другостепеног органа допуштен је управни спор пред Врховним судом Србије.

Поступак наплате пореза (чл. 20-24)

Једнократни порез доспева у року од 15 дана од дана достављања првостепеног решења. Порески обвезник, односно други порески дужник има право да у року од осам дана од дана достављања првостепеног решења тражи да му се одобри плаћање утврђеног пореза на рате, с тим што број одобрених рата не може бити већи од три, а последња мора бити уплаћена најкасније у року од шест месеци од дана доспелости пореза. Решење о плаћању пореза на рате доноси надлежни првостепени порески орган у року од осам дана од дана подношења захтева. Пре доношења тога решења, надлежни порески орган може да затражи хипотеку, ручну залог, јемство или друго обезбеђење плаћања. Ако се решење о одобравању плаћања на рате не донесе у року од осам дана од дана подношења захтева, сматра се да плаћање пореза на рате није одобрено.

Редовна наплата једнократног пореза врши се у новцу, а изузетно - код правних лица у друштвеној, односно мешовитој својини са претежним учешћем друштвеног капитала, која ни су у могућности да порез плате у новцу - предајом Републици одговарајућег удела у капиталу таквих правних лица.

Камата за доспели, а неплаћени једнократни порез обрачунава се према прописима који уређују затезну камату, с тим што се код одобреног плаћања на рате она умањује за 50%.

Принудна наплата једнократног пореза спроводи се на основу сходне примене одредаба закона којим се уређује порез на доходак грађана, односно порез на добит предузећа, уколико овим законом није друкчије уређено. Једнократни порез принудно се наплаћује пре свих других потраживања која постоје према пореском дужнику, без обзира на основ и време њиховог настанка, укључив и потраживања која имају првенство наплате према одредбама других закона.

Принудна наплата одвија се по следећем редоследу:

- 1) трошкови принудне наплате;
- 2) новчана казна за прекршај из овог закона;
- 3) главни порески дуг.

Застарелост (члан 25)

Одредбе о застарелости из Закона о облигационим односима и пореских закона не примењују се у поступку утврђивања и наплате једнократног пореза.

Казнене одредбе (члан 26)

Прописују се новчане казне за правно лице од 50.000 до 200.000 динара, а за физичко лице и одговорно лице у правном лицу од 25.000 до 100.000 динара, за прекршај неподношења пореске пријаве.

Посебно се санкционише повчаном казном од двоструког до десетоструког износа дугованог пореза порески обвезник или други порески дужник, који прекршајном радњом неподношења пореске пријаве, или уношењем у пореску пријаву нетачних података, избегне плаћање пореза.

Прелазне и завршне одредбе (члан 27)

Утврђује се да овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

Потреба да се што пре почне са применом једнократног опорезивања екстра дохотка и екстра имовине, стечене искоришћавањем посебних погодности представља нарочито оправдан разлог, у смислу члана 120. Устава Републике Србије, за ступање на снагу овог закона пре истека рока од осам дана од дана његовог објављивања.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона нису потребна никаква додатна буџетска средства.

V. ПОСТОЈАЊЕ ОПШТЕГ ИНТЕРЕСА ЗА ПОВРАТНО ДЕЈСТВО ПОЈЕДИНИХ ОДРЕДАБА

Када је у питању опорезивање екстра дохотка дефинисаног овим законом, Влада предлаже да Народна скупштина, у поступку доношења Закона, утврди, у складу са чланом 121. став 2. Устава Републике Србије, да постоји општи интерес да одредбе о опорезивању екстра дохотка стеченог у периоду од 1.1.1989. године до дана ступања на снагу овог закона искоришћавањем посебних погодности имају повратно дејство. Ради се о одредбама садржаним у чл. 2, 3. и 8. овог закона, као и у другим члановима на које се одражавају овакве одредбе о опорезивању екстра дохотка. Такав се општи интерес налази у неопходности да се, кроз једнократни порез, ублаже, односно највећим делом отклоне велике неправичности настале у расподели дохотка, стипаног искоришћавањем посебних погодности, доступних само појединим правним и физичким лицима.